

Sosialismi politiikan ansassa

Emma Goldman

n.1913 / 1972

Legendan mukaan terveet vastasyntyneet lapset nostattivat pahoissa hengissä kateutta ja vihaa. Kun lasten ylpeät äidit olivat poissa, pahat henget hiipivät taloihin kaappaamaan lapset ja jättivät jälkeensä epämuodostuneita, kammottavan näköisiä hirviöitä.

Sosialismilla on ollut samanlainen kohtalo. Kun se oli nuori ja elinvoimainen huutaen taisteluhaasteen maailmalle, se nostatti pahojen kateuden. Pahat hiipivät lähelle, kun sosialismi sitä vähiten odotti, ja kaappasivat sen mukaansa jättäen jälkeensä sen epämuodostuman, joka nyt purjehtii ympäriinsä sosialismin lipun alla.

Alkujaan sosialismi julisti sodan kaikkia vallitsevia instituutioita vastaan. Sen päämääränä oli lyödä maahan kaikki epäoikeudenmukaisuudet ja korvata ne taloudellisella ja yhteiskunnallisella hyvinvoinnilla ja sopusoinnilla.

Sosialismille antoi elämän ja voiman kaksi perustavaa periaatetta: palkkatyöjärjestelmä ja sen herra, yksityisomistus. Näiden periaatteiden julmuus, rikollisuus ja epäoikeudenmukaisuus olivat vihollisia, joita vastaan sosialismi sinkosi katkerimmat hyökkäyksensä ja arvostelunsa. Yksityisomistuksen ja palkkatyöjärjestelmän ollessa yhteiskunnan vankimmat tukipylväät leimattiin jokainen, joka uskalsi paljastaa niiden julmuuden, yhteiskunnan viholliseksi, vaaralliseksi hahmoksi, vallankumoukselliseksi. Oli aika, jolloin sosialismi kantoi nämä syytökset pystypäin tuntien, että viha ja vaino sen vihollisten taholta olivat sen suurimmat ansiot.

Näin ei ole sen sosialismin kanssa, joka on joutunut pahojen poliittisten hirviöiden ansaan. Tällainen sosialismi on joko luopunut kokonaan peräänantamattomista hyökkäyksistään nykyisen järjestelmän suojavalleja vastaan tai heikentynyt ja muuttunut muodoltaan täysin tunnistamattomaksi.

Tämän päivän sosialismin päämääränä on ottaa haltuun valtiokoneisto käyttäen politiikan kieroja polkuja. Kuitenkin nimenomaan valtio edustaa mahtavinta asetta ylläpitää yksityisomistusta sekä vääryyden ja epätasa-arvon järjestelmäämme. Valtio on voima, joka suojelee järjestelmää kaikenlaisilta kapinallisilta ja päättäväisen vallankumouksellisilta hyökkäyksiltä.

Valtio tarkoittaa järjestelmällistä riistoa, järjestelmällistä pakkovaltaa ja rikosta. Sosialismista on tullut juuri tämän hirviön hypnoottisen manipulaation altis uhri. Ja totta tosiaan sosialismin edustajat ovat hartaampia uskonnollisessa valtiouskossaan kuin konservatiivisimmatkaan valtiouskovaiset.

Sosialistien väitteen mukaan valtio ei ole puoliksikaan kyllin keskitetty. He väittävät, ettei valtion pitäisi pelkästään kontrolloida yhteiskunnan politiikan alaa, vaan että siitä olisi tultava

myös ihmisten teollisen elämän ylipääjohtaja, sen alkulähde, koska vain näin voitaisiin päästä eroon erityisoikeuksista, trusteista ja monopoleista. Näille suuren aatteen puoskareille ei koskaan juolahda mieleen, että valtio on kylmäverisin ja epäinhimillisin monopolin haltija, ja heti jos taloudellinen diktatuuri yhdistetään valtion jo yliverlaiseen poliittiseen valtaan, sen rautakorko tulee kaivautumaan syvemmälle työväestön selkänahkaan kuin nykypäivän kapitalismi.

Tottakai minulle tullaan kertomaan, ettei sosialismi oikeasti pyri sellaiseen valtioon, vaan että se haluaa aitoa, oikeudenmukaista, demokraattista ja todellista valtiota. Valitettavasti aito, todellinen ja oikeudenmukainen valtio on kuin aito, todellinen ja oikeudenmukainen Jumala, jota ei vielä tähän päivään mennessä ole löydetty. Todellinen Jumala, kunnan kristittyjemme mukaan, on lempeä ja rakastava, oikeudenmukainen ja hyvä. Mutta miksi hän on osoittautunut todellisuudessa? Tyrannian Jumalaksi, sodan ja verenvuodatuksen, rikoksen ja epäoikeudenmukaisuuden Jumalaksi. Näin on valtionkin kanssa, oli se sitten laadultaan tasavaltalainen, demokraattinen tai sosialistinen. Aina ja kaikkialla se on edustanut ja sen täytyy edustaa *ylivaltaa* – ja siten orjuutta, alistamista ja riippuvaisuutta.

Miten poliittiset kähmijät virnuilevatkaan, kun he näkevät ihmisten ryntäilevän milloin minäkään uusimman poliittisen vetonumeron perässä – typerien, harhaanjohdettujen, lapsellisten ihmisten, joille syötetään loputtomiin politiikan patenttilääkettä, oli se sitten peräisin republikaanien elefantilta, demokraattien aasilta tai sosialistien muuilta. Kaikki ne mylvivät vain poliittisen koneiston uusinta villitystä.

Poliittisen shown sekameteli kiihdyttää aikansa, mutta taustalla tekee ahneuden ja riitelyn, korruption ja rappion jättiläismäinen peto omia siirtojaan nielaisten armotta uhrinsa. Kaikki poliitikot, olivatpa miten vilpittömiä tahansa (jos nyt sellainen poikkeus on ylipäänsä ajateltavissa), ovat vain näperteleviä uudistajia, ja näin ollen nykyjärjestelmän pysyttäjiä.

Sosialismi oli alkujaan ehdottomasti ja peruuttamattomasti tämän järjestelmän vastainen. Se oli antiautoritaarista, kapitalismin ja uskonnon vastaista; lyhyesti sanottuna se ei olisi tehnyt eikä olisi voinut tehdä rauhaa yhdenkään tämän päivän instituution kanssa. Koska politiikan pahat henget johtivat sen kuitenkin harhaan, se päättyi ansaan eikä sillä nyt ole muuta kuin yksi halu: sovittautua häkkinsä ahtaisiin rajoihin ja muuttua osaksi auktoriteettia, osaksi juuri sitä samaa valtaa, joka on surmannut sosialismin kauniin lapsen ja jättänyt jälkeensä inhottavan hirviön.

Vanhan *Internationaal*in päivistä lähtien, Bakuninin, Marxin ja Engelsin riidasta lähtien, sosialismi on hitaasti mutta varmasti menettänyt taistelullisia tunnusmerkkejään – kapinallisen henkensä ja vahvat vallankumoukselliset pyrkimyksensä – sitä mukaa, kun se on sallinut poliittisten vehkeilyjen ja hallintovirkojen pettää itseään. Ja sitä mukaa sosialismista on tullut voimaton herättämään itsensä poliittisesta hypnoosista, ja näin ollen se levittää apatiaa ja passiivisuutta poliittisen menestyksensä vastineeksi.

Sosialistiset kampanjat koulivat ja jähmettäivät massat poliittisiin kylmävarastoihin. Kaikkia suoria, itsenäisiä ja rohkeita hyökkäyksiä kapitalismia ja valtiota vastaan ollaan rajoittamassa ja kieltämässä. Typerät äänestäjät odottavat kärsivällisesti seuraavaa poliittista esitystä, jossa teatterin toverinäyttelijät vetävät shown ja esittävät ehkä uudenkin tempun. Sillä välin sosialistinen kongressiedustaja tekee kahmalokaupalla turhia ponsiesityksiä, joissa esitetään juuri niiden asioiden säilyttämistä, joita sosialismi joskus lähti kumoamaan. Sosialistisilla pormestareillakin on vain kiire vakuuttaa kaupunkiensä liikemiespiirit siitä, että nämä saavat kyllä nukkua yönsä rauhassa; ettei sosialistinen pormestari tule aiheuttamaan heille huolen häivää. Ja jos sellaisia marionettiesityksiä kritisoi, kunnan sosialistikannattajat närkästyvät ja sanovat, että meidän täytyy odottaa siihen asti, että sosialisteilla on enemmistö.

Poliittiseen ansaan lankeaminen on muuttanut sosialismin vallankumouksellisen vähemmistön ylpeästä kompromissittomasta asenteesta, jolla taisteltiin perusasioista ja pyrittiin kumoamaan rahan ja vallan tukipilareita, vehkeileväksi, kompromisseja tekeväksi ja veltoksi poliittisen enemmistön leiriksi, joka touhuu epäolennaisuuksien parissa, asioissa jotka tuskin raapaisevat pintaa, lakiesityksissä joita laimeimmatkin uudistajat ovat käyttäneet poliittisina täkyinä: tällaisia ovat eläkkeet, aloiteoikeus ja kansanäänestykset, tuomareiden erottaminen sekä muut aivan yhtä järkyttävät ja kauhistuttavat asiat.

Näiden ”vallankumouksellisten” toimenpiteiden saavuttamiseksi sosialistipiirien eliitti lankeaa polvilleen enemmistön edessä heilutellen kompromissin palmunlehvää, tyydyttäen kaikenlaiset taikauskot, ennakkoluulot ja typerät perinteet. Sosialistipoliitikotkin tietävät, että äänestävä enemmistö rypee älyllisessä tietämättömyydessä eikä se tunne edes sosialismin alkeita. Siksi voitaisiin olettaa, että näiden ”tieteellisten” sosialistien päämääränä olisi kohottaa massat älyllisesti korkeammalle tasolle. Mutta eihän sellaista voi tehdä, sehän loukkaisi liikaa enemmistön tunteita. Siksi johtajien täytyy vajota äänestäjäkuntansa tasolle, ja siksi heidän täytyy ruokkia kannattajiensa tietämättömyyttä ja ennakkoluuloja. Tämä on täsmälleen sitä, mitä sosialismi on tehnyt siitä lähtien, kun se astui poliittiseen ansaan.

Yksi tämän päivän sosialismin latteuksista on päänäpintymä tasaisesta kehityksestä. Tai vaan tähden, älkäämme vaan sanoko mitään vallankumouksesta, mehän olemme rauhaa rakastavia ihmisiä, me haluamme evoluutiota. En nyt tässä pyri todistamaan, että kun evoluution on tarkoitettava kehitystä alhaisemmasta mielentilasta korkeammaksi, niin sosialistit olisivat näin ollen omasta evolutionistisesta näkökulmastaan tarkasteltuna epäonnistuneet surkeasti, koska he ovat vain taantuneet kaikista alkuperäisistä periaatteistaan. Haluan ainoastaan tarkastella tätä ihmeellistä asiaa: sosialistista evoluutiota.

Kiitos Marxin ja Engelsin meidät on saatu vakuuttuneiksi siitä, että sosialismi on kehittynyt utopiasta tieteeksi. Varovaisesti, hyvät herrat: utooppinen sosialismi ei ole mitään sellaista, joka sallisi itsensä vangittavan poliittiseen ansaan; se on sellaista, joka ei ikipäivänä tee rauhaa sietämättömän järjestelmämme kanssa; se on sellaista, joka on innoittanut ja yhäkin innoittaa antaumukseen, kiihkoon, rohkeuteen ja idealismiin. Se on sellaista sosialismia, joka ei suostu minkäänlaiseen ällöttävän matelemaan kompromissiin Bergerin, Hillquitin, Ghentin ja muiden ”tieteellisten” herrojen lailla.

Jokaista rohkeaa yritystä saada aikaan suuri muutos vallitseviin olosuhteisiin ja jokaista ihmiskunnan uusia mahdollisuuksia ilmentävää ylevää näkemystä on nimitetty utooppiseksi. Jos ”tieteellisen” sosialismin tarkoituksena on korvata aktiivisuus pysähtyneisyydellä, rohkeus pelkuruudella, uskallus alistumisella ja taistelu nöyryydellä, niin on aivan sama kuin Marx ja Engels eivät olisi koskaan eläneetkään kaikista heidän sosialismin hyväksi tekemistään palveluksista huolimatta.

Kiistan, että niin kutsuttu tieteellinen sosialismi olisi osoittanut ylivertaisuutensa utooppiseen sosialismiin nähden. Jos todellakin tarkastelemme joitakin suurten profeettojen tekemien ennusteiden epäonnistumisia, huomaamme kuinka pöyhkeitä ja mahtailevia tieteelliset väitteet ovat. Marx oli vakuuttunut siitä, että keskiluokka katoaisi toiminta-areenalta jättäen jäljelle vain taistelevaa voimaa: kapitalistisen ja proletarisen luokan. Keskiluokka on kuitenkin julkeasti ollut toimimatta toveri Marxin mieliksi.

Keskiluokka laajenee kaikkialla ja se on todellakin kapitalismin vahvin liittolainen. Itse asiasa keskiluokka ei ole koskaan ollut yhtä vahva kuin nykyään, kuten voidaan tuhansin tosiasiain osoittaa; näitä herrasmiehihän – lakimiehiä, ministereitä, pienyrittäjiä – kuhisee sosialis-

tisen liikkeenkin piirissä. He tekevät sosialismista kunniallisen, keskiluokkaisen ja lainkuuliaisien asian, koska he itse edustavat juuri näitä tendenssejä. He omaksuvat väistämättä propagandamenetelmiä, jotka sopivat jokaisen makuun ja jotka vahvistavat ryöstön ja riiston järjestelmää.

Marxin ennustuksen mukaan työläiset köyhtyisivät sitä mukaa kun varallisuus kasvaa. Tämäkään ei ole toteutunut, kuten Marx toivoi. Työläismassat ovat todella köyhtymässäkin, mutta tämä ei ole estänyt työläisten parista lähtöisin olevan työläisaristokratian nousua. Hienostelijoiden luokka – korkeammilla palkoillaan, kunnioitettavammilla asemillaan ja erityisesti onnistuttuaan säästämään hiukan tai hankkimaan vähän omaisuutta – on kadottanut kaiken myötätuntonsa vertaisiaan kohtaan ja on nyt vallankumouksellisten keinojen äänekkäimpiä vastustajia. Tosiasia on, että tämän päivän sosialistinen puolue saa kannattajansa juuri näistä työväestön aristokraateista; siksi he eivät halua olla missään tekemisissä sellaisten kanssa, jotka kannattavat vallankumouksellisia ja politikoinnin vastaisia keinoja. Mahdollisuus päästä pormestariksi, kongressiedustajaksi tai johonkin muuhun korkeaan virkaan on liian houkutteleva, jotta nämä nousukkaat voisivat tehdä mitään, mikä vaarantaisi niin loistavan tilaisuuden.

Entä mitenkäs on työläisten suuresti ylistetyn luokkatietoisuuden laita, jonka on tarkoitus toimia nostattajana? Missä ja miten se pitää puoliaan? Jos se olisi työläisten luontainen ominaisuus, olisivat he varmaankin osoittaneet sen jo käytännössä ja heidän ensimmäinen tekonsa olisi ollut pyyhkäistä sosialistipiirit puhtaaksi lakimiehistä, ministereistä ja kiinteistöhuijareista, yhteiskunnan loismaisimmista tyypeistä.

Luokkatietoisuutta ei voi koskaan osoittaa poliittisella areenalla, sillä poliitikon ja äänestäjän intressit eivät ole samoja. Toinen pyrkii virkaan, kun taas toisen täytyy sietää kustannukset. Kuinka heidän välillään voisikaan olla toverihenkeä?

Intressien solidaarisuus kehittää luokkatietoisuutta. Sen ovat osoittaneet syndikalistit sekä muut vallankumoukselliset liikkeet päättäväisessä pyrkimyksessään kumota vallitseva järjestelmä, suuressa sodassa, jota käydään jokaista nykyistä instituutiota vastaan uuden rakennelman puolesta.

Sosialistipoliitikot eivät piittaa lainkaan sellaisesta luokkatietoisuudesta. Päinvastoin he tappelevat sitä vastaan kynsin ja hampain. Meksikossa ilmenee luokkatietoisuutta, jota ei ole nähty sitten Ranskan suuren vallankumouksen päivien. Todelliset ja aidot proletaarit, riistetyt ja orjuutetut maatyöläiset, taistelevat maasta ja vapaudesta. On totta, etteivät he tiedä mitään tieteellisen sosialismin teoriasta eivätkä he tunne Marxin *Pääomassa* esiteltyä historian materialistista tulkintaa, mutta sen he tietävät matemaattisella tarkkuudella, että heidät on myyty orjiksi. He tietävät myös sen, että heidän intressinsä ovat maanryöstäjien intressien vastaisia, ja he ovat nousseet kapinaan tuota luokkaa vastaan ja heidän intressejään vastaan.

Kuinka luokkatietoisuuden monopolisoivat tieteelliset sosialistit sitten suhtautuvat tähän upeaan kansannousuun? Huudoin ”rosvoja, seikkailijoita, anarkisteja, tolvanoita”, kyvyttöminä ymmärtämään tai tulkitsemaan taloudellista välttämättömyyttä. Ja kuten arvata saattaa, poliittisen ansan halvaannuttava vaikutus ei salli mitään myötätuntoa sorrettujen uljasta vihaa kohtaan. Sen täytyy pysytellä suoraviivaisen laillisissa rajoissa, kun taas yaqui-intiaanit ja Meksikon maatyöläiset ovat rikkoneet kaikkia lakeja ja kaikkea sovinnaisuutta vastaan. He ovat olleet jopa niin röyhkeitä, että ovat riistäneet maata maanriistäjiltä, he ovat ajaneet tiehensä tyranninsa ja kiduttajansa. Kuinka voisivatkaan poliittisten virkapaikkojen rauhanomaiset tavoittelijat hyväksyä sellaista käytöstä? Yrittäessään päästä osingoille valtion – omaisuuden uskollisimman suojelijan – lihapadoista sosialisti ei voi mitenkään tuntea yhteenkuuluvaisuutta minkään sellaisen liikkeen kanssa, joka niin häpeämättä hyökkää omaisuuden kimppuun. Toisaalta on täysin

johdonmukaista puolueen poliittisten päämäärien kanssa olla mieliksi niille, jotka voivat lisätä luokkatietoisien sosialismin äänimäärää. Katsokaa, kuinka lempeästi uskontoa kohdellaan, kuinka kieltolakia taputetaan selkään, kuinka suhtaudutaan aasialaisten vastaisuuteen ja neekerikysymykseen. Lyhyesti sanottuna jokaista hölmöä ennakkoluuloa kohdellaan hellävaraisesti, ettei vain loukattaisi herkkiä sieluja.

Anarkistinen kirjasto
Anti-Copyright

Emma Goldman
Sosialismi politiikan ansassa
n.1913 / 1972

Haettu 5.1.2014 osoitteesta: <https://sites.google.com/site/vallankritiikki/emma-goldman-maailman-vaarallisimman-naisen-puheita-ja-kirjoituksia/sosialismi-politiikan-ansassa>

Kirjasta Maailman vaarallisimman naisen puheita ja kirjoituksia, Työväen Tuotantokomitea, 2008. Suomennos Hannu Toivanen ja Ulla Vehaluoto. Puhe ”Socialism: Caught in the Political Trap” noin vuodelta 1913, julkaistu kirjassa Red Emma Speaks, Part 1 (1972)

fi.theanarchistlibrary.org